

ban érvényesülni tudjon azon, elengedhetetlenül szüksége van elméleti és gyakorlati előképzettségre, amit egyrészt a középiskola négy osztályának elvégzése után a felső kereskedelmi iskolai érettségi megszerzése, a felső ipariskola elvégzése által szerezhet meg magának. Ha tovább akarja képezni elméleti tudását, úgy rendelkezésére áll úgy a budapesti M. K. Keleti Kereskedelmi Akadémia — ahova középiskolájának jeles vagy jó befejezése után kerülhet —, valamint a budapesti és kolozsvári Kereskedelmi Akadémia. Sajnos, hogy sorainkból különösen a Keleti Akadémiát igen kevesen látogatják, holott hallgatói jórésze $\frac{1}{2}$ v. egész tandíjmentességben, ösztöndíjban részesül s tanulmányai befejezése után nyitva áll előtte nemcsak a bel-, hanem a nagy munkatérű s jövőjü külkereskedelem, úgyszintén különféle több száz és ezer koronás tanulmányi ösztöndíj stb.

Engedelemmel legyen mondva, de igazán felháborító, ha középiskolát v. egyetemet stb-t végzett fiatalember panaszkodik, hogy „nem tud semmilyen hivatalba jutni“, hanem kénytelen majd napi 2—3 korona éhbérért éveken át irnokoskodni! Ha van benne szemernyi ügyesség, úgy győzze le a vétünket szívó igazságtalan előítéletet, amely szerint gyakorlati pályá nem egészen „comme il faut“, elébe helyezendő minden értelmi pályá és keresken alkalmazást valamely kereskedelmi és ipari vállalatban, áruaktárban, irodában, ahol mindig szívesen alkalmaznak értelmes, képzett fiatal embereket s ne res-

telje először a gyakorlati tudás elemi ismereteit, mint gyakoronok v. eladó elsajátítani, hogy később levelező, könyvelő, munkafelügyelő, intéző, aztán hasznavehetősége, szorgalma által üzlet-, cégvezető s Isten segítségével és saját erejével igazgató, cégfőnök lehessen. A gyakorlati téren való működés által sokra viheli anyagilag, erkölcsileg és hamarabb lesz belőle teljesen független, mértékadó tényezője szeretett egyházunknak, szép hazánkunknak.

Mindezt pedig elérheti, ha erős akarral, eredményteljesen munkálkodik s főnökei, különösen pedig önnönmaga bizalmát megnyeri.

Engem is a kifejtett célok vonzottak, amidőn már éveket ezelőtt erősen elhatároztam magam arra, hogy teljes erőmből azon leszek, hogy kitaró, celtudatos munka által növeljem minden tekintetben megbízható, később pedig tekintélyes és életrevaló intézményeinket, törekvéseinket elősegíteni tudó kereskedőink számát.

Lelki alapomat, jellememet megformálva kerültem ki a gyulafehérvári kis-zemináriumból, algimnáziumi tanulmányaim elvégzése után Kegyelmes urunk és hű segítőtársai vezető, szeretetteljesen nevelő oltalma alól, hogy aztán felső kereskedelmi iskolába, onnan wieni önkéntesi évem beszolgálása után a Keleti Kereskedelmi Akadémiára juthassak, ahol még határozottabban készítettek elő a gyakorlati élet szépségeire s nehézségeire.

A borkereskedelmi és szőlőgazdaság terén működtem az utolsó évben, hogy annál alaposabban elkészülve induljak

egyik legkitünőbb szakköiskolánkra, az egyéves M. K. Felsőbb Szőlő- és Borgazdasági Tanfolyamra, ahol ugyancsak kitünő szakképzés vezetése alatt állván, remélem, hogy sikerülni fog, mint művelt és szakképzett embernek az életben eredménnyel küzdők ama csoportjában működőm, akiknek céljuk, hogy tudásuk, becsületreméltó, körültekintő munkálkodásuk által kivívják a társadalomban a művelt keresztény magyar kereskedőnek ama méltán megérdemelt helyét, amelyet Nyugat legelőrehaladottabb országaiban már évszázadok óta elfoglalnak.

Adná Isten, hogy minél több rokon-érzű s hasonlóan cselekedő, törekvő fiatal emberrel találkozzam az életben s összetartásunk és elvtársaink hathatós támogatásával megvalósíthassuk céljainkat!

AZ EMKE MÚLTJA.

(Folytatás.)

Összefoglalva pedig a negyedszázados működés eredményét, látjuk, hogy az Emke a lefolyt idő alatt létrehozott kizárólagos társadalmi úton 9,478,725 K. 39 f. összeget, melyből akcióra kiment 5,851,696 K. 37 f., s alapvagyon gyűjtetett 3,627,029 K. 02 f., ami együtt csak pénzben kifejezve 18,957,450 K. 78 fillér forgalom.

Az 5,851,696 K. 37 f.-ből fordított kultúrális célra 3,503,949 K. 80 f., közzgazdasági akcióra 1,245,557 K. 28 f., vegyes intézkedésekre 408,932 K. 56 f., ügyvezetésre 380,197 K. 90 f., folyó 1911. évi előirányzatra 238,438 K. 18 f., ingatlanok fenntartására 74,620 K. 65 f. A kulturális Segélytétel összegere fenntartott: egy szélfely földműves iskola, időrendileg s különben is Erdélyben az első ilyenmü intézmény,

Szociális vonásokkal is találkozom. Hogyne! Van-e ország, ahol ez nem virágzik?!

Ime egy-egy felkiáltás, amely sokat beszél a megértőnek:

Az utcán egy szobrot nézegettünk, melynek feliratát sehol se találtuk.

Egyik magyar én nem tudom miért, szentnek nézte. Megkérdezte egy arramenő úrtól, aki nagy önérzettel csak ennyit felelt:

— Nekünk nincsenek szentjeink, csak császárjaink!!

Jellemző. Azt hinné az ember, Németország népe nem vallásos. Pedig a császári palota magasan ragyogó zöld kupoláján ez a felirat hirdeti az imperátor közismert vallásosságát:

— Jézus nevének tiszteletére.

Naiv dolog volna, ha a királyi paloták be rendezéséről kezdenék beszélni. Hanem azért lesz majd egy-két dolog, melyről szólnom kell valamikor.

Maradjunk most az előbbi témánál.

Magas szenes szekér vágat el a kir. palota előtt. Merészen, dacosan megvetett lábakkal, szenes kormos legények állanak a tetején. A fekete archól messzire villan a vad tekintet, a mint ostorával a kupola felé sújtva odakiált a járó-kelőknek.

— Éhezők tornya! Oda nézzetek!

Ugyancsak itt történt, vörös ruhás lakájok kandikálnak ki az emeleti erkélyen. Alant nézegetjük a parkot:

— Büszkéek lehetnek erre, szól egyik magyar az ott sétáló némethez. Ismét felcsendül a merész válasz.

— Ez nem a mi büszkességünk, ez a gazdagoké! Miénk a munka!

Egytől egyig jellemző mondások ezek.

Az utcán, idegenektől elvett vaságyuk hevernek egy-egy fa árnyában. Utagyerekek járkálnak rajta. Gyönyörködve nézi a büszke rendőr. Nem szól. Hiszen talán most veszi be az a meztelábos rongyos gyerek a lelkébe, hogy mit sugnak az ügyesövek a német dicsőségről.

Érdekes, hogy az utcán áruló kofaasszonyoknak egyenkalmjuk van. Fekete kis szalmakalap csokordisszel.

Feltűnő és jellemző szobrot állítottak a nagy hadvezérnek. A nagy német győzelmi emlékek szemben, fenn a magasban, ott áll Moltke, keresztbe tett lábakkal, melyen elgondolkozva.

Ezzel akarták kifejezni a nagy tábornok karakterét, aki elméletben, papíron dolgozta ki a legnagyobb háborukat, melyek győzelemre vezettek.

A Königsplatz, melyen e szobor is áll, a világ legnagyobb tere, melynek hatalmas arányai mellett eltörpül minden.

A Spree vize át meg áttöleli ezt a rengeteg várost és igazi zsenialitással használják fel a zöld folyó vizét poetikusan szép, vagy üzleti erőkre. A várost rendes vonat járja körül. Három óra alatt. Az automobilközlekedés igen olesó. Van is elég. Tizezren felüli számozást is láttam.

Kéves híján bejártam már Európát, de oly fényes és oly sok kávéházat, mint Budapesten, megközelítőleg sem láttam. Főleg Németország-

ban kultúrházak és más ily intézmények adnak szórakozást az ifjúságnak. Pld. Egy épület felett ezt a feliratot olvastam: „Keresztény tudósok olvasóterme.“ A villanyos jegyek hátán napilapokat, könyveket hirdetnek.

Rapszódikusan szedtem össze az emlékeket, de az nem baj, úgy-e?

Ime az operaház felirata:

„Frigyes császár Apollónak és a műsának.“

A kir. palotában, melyben H. Vilmos apja lakott, nincs lépcsőfeljárát. Mint a hegyek között szokás, kanyargó serpentin utak visznek az emeletre, melyen az idegen, nagy kedélyesen tört a magasba s a melyen mennyei kényelemmel kocsin, vagy hordszéken igyekezett le a büszke ős.

I. Vilmos szobrán ez a felirat áll: „Nincs időm elfáradni.“

A „Mon bigon“ múzeumot okvetlenül nézze meg mindenki. Nem az a sablonos gyűjtemény ez, melytől főfájást kap az ember a végén. Itt vannak azok az intim kedves családi emlékek, melyek élnek, beszélnek; melyektől üdül a lélek és kielégítik a naiv közönség igényeit, mely okvetlenül látni, ismerni akarja a nagyok magán-életét, emberi örömet, szenvedését. A Hohenzollernek tragikus és kómikus, tréfas csevegő, intim emlékei ezek.

A Pergamon múzeum a régi klasszikus görög világ eredeti művészetével szentelt csodát őrzi. Mind ott van, miről a mitológia regel az új kornak. Vilmos szerezte meg ezt is. 10 hosszú esztendő kellett csak az odaszállításához.

Olyan emlékei vannak a nagy német birodalomnak, melyek előtt meghajlik a kultúrvilág.

kapcsolatban egy székely árvaházzal s más téli gazdasági, néptanítói stb. tanfolyamokkal; a pápi fizetési minimum megállapítása előtt felkaroltatt a legkittettebb pontokon 118 leánygyehazra kiterjedő 30 magyar r. kath., ref., ev. és unit. anyageyház, 13 kisebb segéllyel együtt 86.928 K. 30 f. ösztöndíjjal stb. támogatott a felsőbb, közép és szakoktatás; állammal, községgel és magyar egyházi főhatósággal egyetértőleg szerveztetett és támogatott 163 elemi népiskola, melyből 77 az állammal adatott át úgy, hogy az alakulásnál a székelyföldet az anyaállammal egybekötő kultúrvalakba felvett 152 község mindenikében van ma már állami, felekezeti, községi, vagy önálló Emkeiskola mellett, hogy 86-ot pusztán erkölcsi támogatással és utánjárásal segít létesüléshez, 19-et kezdeményez akként, hogy ma már 268 legkittettebb ponton működő iskola köszöni az Emkének lételetét. Az állammal átadott 77 iskolából 233.279 K. 64 f. segéllyel kizárólag az Emke épít föl 19-et úgy, mintha maga volna a község, mely ily épületek adására köteleztetik. Az erdélyi rész 16 vármegyéjében és két önálló törvényhatóságú városában létrejött 139 községi, felekezeti, állami és egyesületi óvóból és gyermekmenedékhelyből az Emke anyagi támogatásával és szervező munkájával jött létre 25 kisdédvő és 33 menedékely, kezdeményezésével és előkészítésével 19 óvó, ami együtt 77, vagyis a fenti 139 számnak 55.4%-a, több mint fele. A magyar nyelv és a hazafias érzés terjesztése körül kiválóbb sikereket ért 159 néptanító és tanító, valamint óvónő jutalmazására 26.912 K. 42 f. fordítattik. Az 1908/9. év telén az Orsz. közm. tanács segítségével 102 községben 4799 felnőtt egyén számára rendezvén az egyesület alfabetá tanfolyamokat, ekként az Emke által világra segített és fennmaradashoz juttatott alsófokú népoktatási intézményekbe feljárt növendékek és tanulók száma 104.233. Az emberbaráti és jótékony ügyeken és intézményeken kívül, — három árvaház, tűz- és arvizkárosultak, agg honvedek segítése stb. — melyekre 73.104 K. 33 f.-t., fordítanak, az u. n. népnevelési segítő intézmények közül 203 községben létesítettek 269.333 kötet művel népkönyvtárakat és ifjúsági egyesületeket, mindkét téren az országban az Emke lévén az első kezdeményező a mellett, hogy 12.797 K. 95 f. értékben külön az erdélyi rész minden m. kir. honvéd állomásán alkot az Emke m. kir. honvéd, továbbá cs. és kir. katonai kórházi könyvtárakat, összesen 21-et s csupán Szabó Ferenc németelméri r. kath. plébános ajándékából 50.000 K.-t. érő 25.000 kötet művet küld szét a közép és felsőbb iskoláknak is. A magyar dal és zene annyira kívánatos és fontos ápolására 154 községben szervez népdalasköröket, melyek támogatására többek közt Deák Gerő szerkesztésében, 19.000 példányban megjelent 3 kötet Emke-daloknyvet írat és ad ki s mely kis intézmények a népkönyvtárakkal együtt a felnőttek közt a hazafias szellem és érzés legbiztosabb ápolói. Hazafias kiadványokul 33.289 K. 20 f. ráfordításával s másnemű erkölcsi közbenjárásokkal 77 oly mű megírását és megjelenítését mozditja elő az Emke, minők Balogh Pálnak: A népfajok Magyarországon c. alapvető, Jancsó Benedeknek: A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota c., az ellentétes köröktől is elismert, tárgyilagoss forrásműve, Varju Jánosnak: A magyar szellemi művelődés történelme, aztán az Erdélyi uti kalauz, ez országgrésznek első Baedeker-szerű leírása, a mellett, hogy egy, külön e célra szervezett, külső bizottság útján és annak gyűjtésével adatok ki és helyeztetik el 5 európai nyelven, többek közt Je-

szenszky Sándor dr.-nak A rágalmozott Magyarországon c. 1893. évi kolozsvári Replika-vádbeszéde, más ily, a magyar államot és az egységes magyar nemzetet védő iratokkal együtt. Több művet a megrendelés kilitásba helyezésével segít megírashoz és kiadáshoz az Emke. Kiegészítőül jelentékeny segéllyel karolja fel a vidéki magyar színészetet, ösztöndíjakkal és kilitások rendezésével a képzőművészetet s 78.838 korona 60 fillerre megy csak a kolozsvári Mátyás király szoborra. E. Kovács Gyula emlékére és Pusztai Béla kolozsvári szűnművész árvainak eszközölt ama gyűjtés is, melynek élen részben az Emke egyes főtisztviselői állanak. A kolozsvári Magyar-eklust is Ditrői Mór igazgató 1891 ben a Nemzeti-színházban az Emke erkölcsi támogatásával rendezte. Nagy hazafiak és események emlékére, szobraira stb. az Emke külön 34.226 korona 75 f.-t. áldoz, kebeléből indulva ki, vagy vezetői élen-állásával fejlődve ki többek közt a segesvári Petőfi szobor, a hejjasfalvi honvd-emlek, az algyógyi és hétfalusi 48/49-es vértanú-emlek, a körösi Csoma Sándor, Zagoni Mikes Kelemen szobrok ügyei s a nemrég leleplezett szászvárosi Kun Kocsárd és Géza gróf szobrok 8485 K. összegét is jórészt az Emke gyűjti össze. Míg I. Ferenc József (Felsége nevére a budapesti 10 szoborért az egyesület egy 50.000 K.-ás népiszkolai, Erzsébet királyné (Felsége emlékére egy hasonló nagyságú kisdédvő emlékalapítványt létesít, s 20—20.000 K.-ás kulturális alapítvánnyal örökíti meg H. Rakóczi Ferenc és Zrinyi Ilona, Kossuth Lajos és Bethlen Gábor gróf, valamint összesen 7000 K.-ával egyes elhunyt tisztviselői emlékeztet. Erdélyből, az egyesület fíradozásai alapján indul ki egyebek mellett a katonai térképek hely- és határneveinek a közigazgatási elnevezések alapján való helyesbítése, ami a község és helynevekről szóló 1898: 4. t.-c. létrejöttére vezet; az elkeresztelési eseteknek Csáky Albin gróf, kir. vallás- és közokt. min. szorgalmat tudomására juttatásával foly be az egyesület az 1894—5. évi valláspolitikai reformok érlelésére, melyből az Emkét az anyakönyvek ügye érdekeli; s egyéb akcióiból kiemelendő még a névmagyarosítások ügye, melyet a Központi Névmagyarosító Társaság megszűnté óta ügyszólván az Emke vett a kezébe, sok ezer száma kinyomtatva s a testvér-egyesületeknek is megküldve a folyamodási mintákat, melyek kilitésével még egyszer nem fordult elő visszautasítás. Ide tartoznak még nyelvtanulás céljából a növendékek csere, a néptanítók fizetésrendezése, aztán a vasárnapi munkaszünet, a képviselőválasztói jog kérdései stb., melyekre az Emke a maga hatásköréből mindannyiszor saját intézkedésekkel, emlékiratokkal és képviselőkkel befolyt.

(Folyt. köv.)

Dráguló mérgek.

Dr. Hermann Antaltól.

A mind jobban fokozódó általános drágaság e korában egészen természetes, hogy megdrágulnak azon élvezeti cikkek is, melyek nemcsak nem szükségesek, hanem egyenesen ártalmasak. Mikor minden méregdrága, drágább a mérgek is.

Ebben a jelenségben valami vigasztaló lehet az igazán humanisztikus gondolkodásuk számára. Azt remélhetik ugyanis, hogy az ár-emelkedés a fogyasztás korlátozását és ennélfogva e cikkek káros hatásának csökkenését fogja előidézni.

De az állam, a dohány- és szeszmonopolium tulajdonosa nem így spekulál. Mikor felemelte a dohányfajtak árát és felszöketteti készül a szesz árát is, nem azért teszi, hogy ezzel csökkentse a fogyasztást. Az állam, vagy a hogy ebben a vonatkozásban jellemzően nevezi magát, a kincstár távol áll ilyen erkölcsi és humanus motívumoktól. Ellenkezőleg arra számít, hogy az emberek győnge jelleműek, nem tudnak leszokni a dohány és alkohol élvezetének szenvedélyé fokozódott és rögződött szokásától, hogy inkább lemondanak minden üdvös kultúrgényről, családjaik mindennapi szükségleteiről, saját táplálékukról, mintsem, hogy lemondjanak a nikotin és alkohol mérgeről, vagy csak korlátozzák is annak a megszokott mértékben való élvezését.

Az állam ugyanis nálunk nem olyan közösség, melynek egyedüli célja, hogy biztosítsa az állampolgárok összességének jólétét, boldogulását, a nemzet lételet, erősödését és fejlődését és az emberiség ideális céljai, a tökéletesedés fele való haladását. Ami államunk elsősorban adókövető és behajtó közeg, rendőri szervezet, amely biztosítja az u. n. társadalmi rendet, azaz, a kiváltságos osztályok előnyeit a milliókkal szemben. Egy nagy szervező bizottság, amely az úgynevezett nagyhatalomnak antihumanus és keresztényellenes céljaira liferálja a fegyveres erőt és annak fenntartására elveszi a nép kenyerét. Melletteken aztán, anennyiben Bécs engedi, juttat valamit a nép szellemi és anyagi kultúrájának is.

Hogy aztán kielegítse a nagyhatalom molochját: kizsákmányolja az emberek gyarlóságát, győngeséget, rossz hajlamait, szenvedélyeit. Hogy megszerezze a katonai nemzedék és a roppant fényűzés állambháztartás költségeit, rablógazdalkodást folyt saját népével szemben, a rideg financiaiis inditekókból előmozdítja annak testi, erkölcsi, gazdasági hanyatlását, degenerálását. A kultúrát feláldozza a hadseregnek, amely nem biztosítja, hanem veszélyezteti a békét, amely nem hárítja el a háború veszélyét, hanem egyenesen provokálja azt. A fegyveres béke tönkre teszi Európát. Az erkölcsileg, kultúráilag, gazdaságilag erős nemzet jobban biztosítja az állam létét, mint a nemzet erejét sorvasztó hadsereg.

Ez állapotokkal és irányzattal szemben két győnge vigaszunk van, az kevésbbé, hogy némely államban még inkább uralkodik a militarizmus, mint nálunk, mert azok többnyire jobban bírják a fegyveres erőt költségeit, melyek jórészt visszatérülnek a nemzetnek; és ott a hadsereg a nemzeti erő kifejezője, a nemzeti szellem képviselője, míg nálunk egyenesen nemzetellenes.

Az is győnge vigasztalás, hogy a civilizáció-úgynevezett előharcosai közt, a román nemzetek államaiban a lelkiismereti szabadság sokkal jobban van korlátozva, mint nálunk; hogy ott ügyszólván az állam maga fosztja meg a népet az erkölcs, a kultúra, a sorsban való megnyugvás főbiztosítékától és eszköztől, a vallástól.

A hazai méregdrágulás egy reményt ébreszt bennünk, azt, hogy az állam ez alkalommal rosszul spekulált és a szándékoltól ellenkező eredményt fog elérni, felébreszti a reakciót. A dohányzók, az ivók nem annyira erkölcsi motívumból, nem is takarékoságból, hanem egyelőre részben dacból, ellenállási hajlamból megemberelik magukat és nemcsak az áremelés arányában korlátozni fogják a mérgek fogyasztását, hanem uralkodva szenvedélyökön, egészen lemondanak róla.

Roppant erkölcsi, higiéniai, gazdasági haszon származik ebből. Fajunk testi romlását főképen az alkohol s részben a nikotin mérték-

len fogyasztása okozza. Az iszákosság rettentes erkölcsi pusztítást visz véghez. A legübb munkás és a középosztályú férfi is italta és do hányra költi jövedelmének átlag negyed-, vagy ötöd részét s ezzel felbillenti pénzügyeinek egyensúlyát.

Igaz, hogy e mérgek fogyasztásának nagy korlátozása révén az állam sok milliót veszítene el jövedelméből. De ez voltaképen erkölestelen jövedelem. Lucrum inonestum. De megtérül ez még anyagilag is. A nem iszákos ember aránytalanul produktívabb, tehát jobb adóalany. A kultúrát kell emelni, a gazdálkodást intenzívebbé tenni, a termelést fokozni. Akkor nagy mértékben növekedni fog a nemzeti vagyon és az állam bevétele. És az állam sem lesz kénytelen arra, hogy gyilkoló mérgek fogyasztására való csábítással csikarja ki luxusos háztartása költségeit, ami majdnem olyan erkölestelen, mintha a pazarló anya saját leányainak erénye árán folytat fényűző életmódot.

E sorok írója ezen elmékedéseknél nemcsak önzetlen, hanem igazán áldozatkész. Sem én, sem családom egyik tagja nem dohányzunk, nem iszunk. Ezzel megkértszerezett adót takarítunk meg. Viszont fokozott mértékben élvezzük azokat a kultúrelőnyöket, amiket az állam nyújt polgárainak monopoliumai jövedelméből.

Ez az előnyünk megszűnik, ha a nemzet nagyobb része abstinens lesz. De mi szívesen lemondunk a honfitársaink romlásainak árán szerzett ezen előnyünkről. Annal egyszerűbb, hogy ők viszont lemondjanak a testet-lelket sorvasztó mérgekről.

Ne fájjon nekik Lukács pénzügyminiszter feje. Elég leleményes, sőt zseniális ő ahhoz, hogy más büdzset-tételekkel pótolja majd a nemzetrontó „török áfium” deficitjét.

Huszonötéves jubileum

Piskitelepen.

Piski, 1911. VIII. 21.

Huszonöt faradságos: küzdelemben eltöltött év jubileumát ülte meg a piskitelepi róm. kath. hitközség azzal, hogy aug. 17-én plébánosának fejezte ki hódolatát, aug. 20-án pedig önmaga fennállásának huszonötéves jubileumából merített vigaszt a múltira és biztató lelkesülést a jövőre nézve. Jól eső öröm fogja el a szívet, midőn látja, hogy nem a sablonos szokásnak hódolva, hanem férfimunkát dicőítve fejt ki egy hitközség saját kebelében örömmünepet. Ez biztos jele annak, hogy a lelkek vezetője és a gondjaira bízott nyaj között szilárd az összekötő kapocs: a szeretet. Mert ünnepséget, őszinte, ciciomák és üres frázisok áradozásában ki nem merülő ünnepséget teremteni csak szeretetben gazdag szív tud. Ez a szeretet lüktetett és tette igazi ünnepé a piskitelepi jubileumokat.

Ha a természet életében is vannak ünnepek, mikor vihar után ragyogó napsugarak teszik örömteljessé a vidéket, miért ne volna jogosult a szellemi életben is az ünneplés, hol szintén vannak viharok és forró tüzes napsugarak értelik meg a küzdelem gyümölcseit. Ez a kép ráillik a piskitelepi viszonyokra. Huszonöt év az ég rendelte helyen mily fényes, mily dicső időszak! A nép jóléteért küzdeni, hogy a szívekben kiszendüljön az elvetett mag és várjon gazdag megtermékenyítésre. Ez a legszebb élet-programm, mely glóriát fűz a működő lelkész halántékai köré. Hadvezérré avatja őt föl és a kitartás biyai győzelemre vezeti.

A lélekművelés, a nemzeti érzés mélyítése és erősítése, a forró fajszeretet fejlesztése, Pis-

kinek szellemi és kulturális gőpontta való alakítása mind a huszonöt év vívmánya és a plébános nevével van egybekapcsolva. Szükséges volt tehát az ünneplés. Soknak, ezreknek szíve kívánta ezt, hogy az enlekekben élő lelkek újra gazdagabbak legyenek.

Az ünneplés két főmozzanata két fényes ünnepséget adott Piskinek, melyekből ezeket emelhetjük ki:

Aug. 17-én a jubiláns főesperes-plébános, nyújtódi J a n e s ő Ernő szentmisében fordult az ég Urához, meghálálva a vett kegyelmeket. A szeretetben erős hívő sereg este fényes fáklyászenét rendezett az ünneplő plébánosuk tiszteletére, melyen B a r e s a y Andor dr. főgondnok intézett meleg hangú, az érdemeket elismerő beszédet, kiemelve, hogy mit köszönhet Piski vallásos fejlődésére a plébánosnak. Beszéde a főesperes felett, vázolja eljárását, melylyel huszonöt évvel előbb tett esküjét, illetve élatprogramját akarta megvalósítani. Valódi nemes önvalomást volt beszéde. Nem a keresettség frázisaitól hemzsegő, hanem az egyszerűség apostoli puritátságában megnyilatkozó volt minden szava. Az ezt követő szeretetlakomán, melyen az egyházközség választmányán kívül sok jóismerőse és volt káplánjai vettek körül a jubilánst, meleg szavakban köszönte meg a kitüntetést és a ragaszkodó szeretetet, mire K e n d e J. Szevér, a jubiláns volt káplánja üdvözölte a főesperest, s ezen alkalomra irt üdvözítő dalát is előszavaltta.

A jubilánst többen ajándékokkal tüntették ki. Így az oltáregyesület szép ezüst kelyhet vett részére; a piskitelepi egyháztanács, a pusztakaláni fiókegyház és a főgondnok szintén ajándékokban mutatta ki ragaszkodását. Megemlékezett a jubilánsról kegyelmes főpásztorunk is, aki a jubilánshoz intézett meleg hangú és szeretetteljes leveleiben sajnálatát fejezte ki, hogy nem lehet személyesen jelen a hitközség ünnepén. Kéri Istent, hogy árássa jövőben is a hitközség lelkipásztorára és hűveire bőséges kegyelmét, hogy állhatatosak legyenek a krisztusi erények gyakorlásában s kedves hitközségük felvirágoztatásán a legszebb eredménnyel munkálkodhassanak.

Az aug. 20-iki jubileum az egyházközség huszonötéves jubileuma. 1886. aug. 8-án nevezte ki néhai L ő n h a r t Ferenc, erd. püspök J a n e s ő Ernőt a piskii róm. kath. hívek plébánosaul, aki aug. 17-én foglalta el az ujonnan szervezett állomását. Ő az első kinevezett plébános Piskitelepen. Nem hízelt üres dicőret lesz tehát rá nézve, ha azt mondjuk, hogy ő vele, az ő szívós, kitartó munkájával indult meg a hitélet fejlődése és minden vallásos ügy: templomépítés, később annak kibővítése, felékesítése és gazdagítása; ker. egyesületek szervezése és felvirágoztatása, mind csak nevének igazi értelemben vett dicőse jelzői. Ő szervezte a fejlődő hitközség egyháztanácsát is és pedig kinevezetése évének aug. 20-án. És így egy évre esik a két mozzanat, mely ma jubileumot kívánt magának. Az ünneplés lefolyása igazán nagystíli volt. A delelőtt folyamán 8 óraker gyülekeztek az oltáregyesület tagjai a plébánián, hogy az ujonnan beszerzett művészi kiviteli zászló megszentelésére készüljenek. 9 óraker sz. misén vette kezdetét a zászlószentelés, melynek végeztével a plébános intézett meleg, szeretetről tanuskodó beszédet az egybegyűlekekhez. Ezután a zászlót az iskola tornacsarnokába kísérték át, hol az oltáregyesület fényes kiállításban akarta szorgalmának és egyházhoz való törhetetlen ragaszkodásának tanujelét adni. Az oltáregyesületnek még rövid életéhez mérten a műizléses kiállítás, melynek elrendezésében

M e s k ő Jánosné oltáregyesületi elnöknőnek oroszlan érdeme van, igazi dicősege. Tíz óraker az ünneplés misét P á l István statis referens, apátkanonok tartotta fényes segédlettel. Ezt megelőzőleg Z l a m á l Ágost tartott izzó hazaszeretettől athatott beszédet, melyben a jubiláns érdemeit is esetele.

Az 1 óraker megtartott banketten P á l István referens kanonok lelkes szavakban tolmácsolta elismerését a piskitelepi plébános kifejtett munkájáért. Többek felköszöntésével véget ért a bankett.

Este 8 óraker gazdag műsorú hangversenyben gyönyörködött a közönség, melynek fénypontja a jubiláns előadása volt Lőnhart Ferenc erd. püspök életeről és működéséről. Ez alkalomból a püspök sikerült olajfestményű arcképet is leleplezték, melynek sikerült kivitele R e i t h ő f f e r Jenő művészi kezére vall. Külön kell megdicsérni a T u c h e r e r Ella zenetanárnő mesteri játékat és a helybeli vasuti zenekar ügyes játékszámit.

Ezek voltak Piski örömnappjai. Egy érdemekben gazdag élet nyert babékoszorút bennük és fényes biztosítékot arra nézve, hogy a 25 év dicőseget szellemi és anyagi fejlődés koszorúzza meg a jövőben.

BOLYONGÁSAIM.

III.

Tehát júl. 4-én este megkezdődtek a nagy napok. A hangulatot megadta a főpásztor. Istenem! nekem úgy tetszik, mikor sok pap együtt van, de mikor ez a sok pap az oltár körül van együtt s közöttük van a főpásztor — apostoli összefüvetel. Szegény főpásztorunk nagyon fáradt volt. Mi tudjuk, akik látjuk mi csoda munkát végez ő odahaza. Ha mi a központiak vele akarunk tárgyalni, akkor vidékre kell vele mennünk, annyira elfoglalják őt itthon a jó vidékiek. Pihenni jött Csiksomlyóra, de utóbb értesültünk arról, hogy ráert hivatalos viziteket is tenni Szeredában; persze a hivatalos dolgok mentek általa.

Irjunk most a lelkigyakorlat vezetőjéről. P. Varga verbeli csángó — egyedüli csángó jezsuita, Kedélye nagyszerű, csak úgy vouja magához az embert. Józu ember. Előadása lekötö a figyelmet, kedves, vonzó, lelkes. Pesten egyik l. gyakorlatom alkalmával párszor a folyosón találkoztam vele — azonnal elhatároztam, hogy nála gyónok; hiába, a „nikotinista” vonzódik a „bajtarshoz.” Szegény Patert nagy veszteség érte az úton. Valahol Somogyban, egy plébánostól szép tajtekipapot kapott; a hosszú szarát azonban valahol a hordár ellopta. Itt volt a pipa szar nélkül — itt az a kitünő dohány! Házigazdánk — Rés tanár — csakhamar segített a bajon: gyors futár ment Szeredába pipa szarért — s pihegve hozta. Vigan indult meg a nagy munkája.

Most nezzük a lelkigyakorlat tárgyát. Pár év előtt, szünidőben három helyen tartottam ugynevezett „Zug” lelkigyakorlatot. Az első részt vett egy paptanárs is. A végén következett megszívlelendő szavakat mondotta: „Eljöttem, mert közel ért. El voltam készülve arra, hogy kezdődik a beszéd, az ismert és sokszor hallott témáról: az ember céljáról stb. S örvendetelesen lepett meg, hogy nem ezzel, hanem a pap kötelességeiről szökött.” Megfontolandó nyilatkozat. A papnevelőben minden évben hallottuk e témákat, előre tudtuk, mi jön? A főpásztor úr ezért rendelte el tavai, hogy egyszer, ősszel legyen lelkigyakorlat, felt, hogy a papnövendékek e témák hatástalanok lesznek, pláne ha

kétszer is hallják. Azt hiszem, sokan velem együtt így gondolkoznak. Nagyon fontos tehát a változatosság a tárgyban és a lelkes, szívből jövő előadás.

Fontos továbbá, hogy közel legyen az Eucharistia, hisz a szabad időben vele kell sokat tárgyalnunk.

Az időjárás sem utolsó tényező. Az idei nagy napok alatt az időjárás nem vált be. Esett folyton és hideg volt. Sokan kétségbeesve néztek a mindig jobban megdagadó Öltöt: mi lesz a szénával?

Mily régen vártam már oly jelenetre, mely bekövetkezett.

Értem a breviáriumozást. Rendesen elhadtart, értelmetlen mormogás, áhitat nélküli munka szokott lenni; ezért soha sem szerettem a közös szolozsmázást.

De ime a főpásztor felkel, az oltárhoz megy s megtanít, hogy kell végezni! Hála neki ezért is. Néha még megindult a gyorsaság, de mindig győzött az áhitatos értelem.

HIREK.

— **Öfelsége 81-ik születése napján** e hó 18-án székesgyházunkban délelőtt 9 órakor ünnepélyes istentisztelet volt. A Te Deum-ot és szent misét T a m á s i Áron praelátus-kanonok végezte a központi papság asszisztenciájával. Jelen voltak az állami és városi hivatalok képviselői, úgyszintén a csász. és kir. tisztikar-ból többen.

A k a t o n a s é g külön ünnepélyt rendezett a legfőbb hadúr tiszteletére. Már megelőző estén a zenekar bejárta az utcákat, jelezve a másnapi ünnepet; 18-án pedig a gyakorlóteremen felállított sátorban délelőtt 8 órakor volt a szentmise, melynek végeztével R a d i c s e v i c s generalis a kivonult csapatok felett szemlet tartott.

— **Szent István ünnepe.** Amely kegyelettel tekint minden egyes magyar ember az első apostoli magyar király magasztos alakjára, épen oly mértékben hozza mozgásba e napon az egész országot az áhítatos kegyelet, a hála és a régi nemzeti díesség érzelméi. Ezt tapasztaltuk városunkban is, hol a fellobogozott épületek, kivilágított ablakok és örvendező szívek mind-mind azt jelezték, hogy ma a magyarságnak fényes ünnepe van. A székesgyházi istentiszteletet T a m á s i Áron kanonok-praelátus végezte a központi papság segédkezése mellett; a magasztos gondolatokban gazdag szentbeszéd pedig Z o m o r a Dániel kanonok-plebános mondotta. A kóruson művészies magyar énekek hangzottak fel, melynek fénypontját képezte Nagillea „Szent István király himnusza” című duett, amelyet R e s c h Katinka és R e s c h L. György énekeltek áhitattal, az ünnephez méltó mély érzéssel. Részt vettek a templomi ünnepélyen a hivatalok, a csász. és kir. tisztikar és a hívek nagy sokasága.

— **Tanári kinevezés.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumhoz P é t e r János dr. helyébe, akit tudvalevőleg a kézdívársárhelyi főgimnázium igazgatójává neveztek ki, A l b e r t Vilmos nagyszalontai állami főgimnáziumi tanárt nevezték ki rendes tanári minőségben. A finom modorú, kedves megjelenésű jeles pedagógust, ki már ezelőtt egy évvel helyettes tanári minőségben működött a helyi gimnáziumban, örömmel üdvözlöljük s őszintén köszöntjük.

— **Csiknagboldogasszony (Karcfalva) hitközségben** a múlt vasárnap szép és kegyeletos ünnepélynek voltunk tanúi. E napon szentelték

fel azon sirtáblákat, melyeket a hitközség két derék lelkipásztorának, néhai P o t y ó Ferencnek és néhai R a n c z Jánosnak a történelmi nevezetességi templom kerítésébe befalaztak, hogy örök időkre hirdessék e neves lelkipásztoroknak kedves emlékét. A díszes emléktáblák a vaslábi márványbányából kerültek ki. Költségeit a hitközség iskolás gyermekei pásztorjáték útján szerezték be.

Az egyik táblán ez irat olvasható:

Itt nyugszik

P o t y ó F e r e n c

felesiki főesperes,

csiknagboldogasszonyi plebános.

Husz és négy tavaszán át óvtam az itteni nyáját!

Pásztorként vezetém sirt, zokogott a hívő felé.

Hű unokáitól jámbor imát most esdvé remélek,

Kiknek szüleiért álltam az Isten előtt.

Szül. 1788., megh. 1862.

Béke poraira!

A másik táblán ez:

Itt nyugszik

R a n c z J á n o s

felesiki főesperes,

csiknagboldogasszonyi plebános.

Küzdve tizenhét évig e nép közt Krisztus ügyéért,

Szívreható szavain sirt, zokogott a hívő.

Jó szíve jellemző s a nemesség és aranyos kedv.

E halom őzri porát, nyája szívében van ő.

Született 1853., meghalt 1908.

Béke poraira!

— **Augusztus 18-án, a király születése napján** a szászsebesi nagy piactéren, a város központjában ünnepélyes katonai táborigi misét tartott L o r e n z Philibert zárfafőnök. Az osztályparancsnok őrnagyon kívül résztvett egész helyőrségünk. A szászvárosi katonazene kísérete mellett megtartott istentisztelet után az őrnagy előtt tisztelegve elvonult a helyőrség, valamint utának a helybeli csendőrszaksz is.

— **A gyfehérvári városi iparos és kereskedő tanonciskolában** két tanítói állás üresedett meg, amelyekre a pályázatok f. évi aug. 26-ig N o v á k Ferenc kir. tan. polgármesterhez, mint az iskola felügyelő bizottságának elnökéhez nyújtandók be. A választás joga a felügyelő bizottságé, amelynek az elhőkön kívül tagjai lo-vag A v é d Jákó igazgató, K o r b u l y Elemér bizottsági jegyző, dr. C s u b r y és dr. H a r t e n b a u m orvosok, F u c h s Nándor nagykereskedő, D e u t s c h Manó vezértitkár.

— **Tagosítás.** Végleg befejezett és elintéztet dolog már, hogy Gyulafehérvár város határát tagosítják. S z t o j k k a Aurél birtokrendező mérnök és az érdekelt birtokosok közt létrejött szerződés jóváhagyatván, mi sem áll többé útjában a munkálatok megkezdésének. A tagosítási költség 97168 kor. 98 fillérben van megállapítva. Ezen összeget az érdekelt birtokosok az egyenkénti kiróvástól számított nyolc év alatt nyolc egyenlő részletben tartoznak lefizetni.

— **Emelik a pótadót.** Eddig Gyulafehérvár talán egyetlen volt a városok között, amely a legminimálisabb pótadóval terhelte meg polgárait. Nem sok igénye volt eddig a városnak, nem is kellett halad az azok kielégítésére fordítani. A kulturális haladás iránti vágy azonban végül is legyőzött minden csökönységet s a város kénytelen volt néhány oly intézkedést tenni és intézményt létesíteni, amelyek pénzbe kerülnek ugyan, de mérhetetlen haszonnal járnak a polgárságra. Ezért kell majd emelni a pótadót.

— **Katolikus egyesületi élet.** A X. katolikus nagygyűlés határozatilag azt a kívánságát fejezte ki, hogy a katolikus egyesületektől a

tagok olyan irányítását kívánja, mely azoknak intézivebb gazdasági és társadalmi érvényesülését is előre segíti. Ez Országos Katolikus Szövetség e határozat végrehajtásaként úgy az özszes egyesületekhez, mint a plebánosokhoz megfelelő körlevelet intézett. Ugyanez alkalommal felhívta a plebánosok figyelmét az eredményesen megindult ifjúsági egyesületi mozgalom foly-tán azok középpontosításának mielőbbi megoldására.

— **A gyulafehérvári róm. kath. elemi fiúiskolánál** az 1911—12. tanévi beiratások f. é. szeptember hó 1. 2. és 4-én d. e. 8—12. és d. u. 2—4 ig tartatnak. A rendes tanítás szeptember hó 5-én kezdődik. Az igazgatóság.

— **Adakozás.** T a r c s i Pálné sárpataki születésű, brassói lakos, úriasszony több ízben több rendbeli adománnyal, jelenleg pedig egy szép háromhangú szekrestyecsengővel ajándékozta meg a sárpataki róm. kath. templomot. Adakozónak a plebános úgy a jelenlegi, mint a korábbi adományaiért ezuton mond köszönetet.

— **Támadás Radu Demeter gör. kath. püspök ellen.** Az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodája közli velünk: Egy lap tudósító nyomán az a hír járta be a fővárosi sajtót, hogy Radu Demeter nagyváradi gör. kath. püspök megtiltotta a makói egyházközségnek a magyar nyelvű liturgia használatát s ezt a püspöki intézkedést a lapok oly kommentárokkal kísérik, mintha a püspök ezt magyargyűlöletből tette volna. Az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodája kérdést intézett ez ügyben a megtámadott püspökhöz, aki az alábbi felvilágosítással szolgált: A makóiak ezelőtt három esztendővel fordultak hozzám avval a kéressel, hogy engedjem meg nekik a magyar liturgiát. Válaszomban kénytelen voltam kijelenteni, hogy e kerés teljesítése nem áll hatalmamban, az nem is tartozik az én jogkörömbe. Miután az kizárólag a római pápa öszent-ségének joga, hogy a liturgia nyelvet meghatározza. Egyébként a makói plebánian már évtizedek óta három nyelven folyik a liturgia: magyar, román és ó-szláv nyelven. Ezt a szokást én sem bolygattam meg s az még ma is érvényben van. Tehát nem felel meg a valóság-nak a lapok ama közlése, hogy Makón kizárólag román volna a liturgia nyelve. Különbösen is, tekintettel arra a körülményre, hogy a makói gör. kath. hívek nem mindannyian tudnak románul, a szentbeszédnek már évek óta kizárólag magyar nyelven tartattak és tartatnak. A püspök e nyilatkozatát minden lap közölte s egyben közölte a magyar távirati iroda helyreigazító tudósítását is, mely szerint a makói gör. kath. plebános kijelentette, hogy évek óta nem járt Nagyváradon, hívei békében élnek a valóságúnnak tartja, hogy a lapokat valaki felülte.

— **Igy temet az Úr jámbor szolgálja.** E címmel A Nap és ennek nyomán a Népszava f. é. augusztus 12-i számában hír jelent meg, mely szerint Hódmezővásárhelyen az apátplebános megtagadta egy öngyilkos leány eltemetését. Sok könyörgésre küldött ugyan papot, aki azonban reprodukálhatatlan kifejezéssel köszöntött be a halottas házhöz és a szertartás elvégztével kijelentette, hogy ő nem kíséri végig a menetet a hosszú főútcán, hanem egy piszkos poros utcán akarta végig vitetni a halottat, akit ezért pap nélkül földeltek el. Az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodájának megkeresésére az apátplebános a következő felvilágosítást adta: Hódmezővásárhelyen csak a katolikusok kísérik ki a halottat az 5—9 kilométer tavárságra eső temetőbe s mivel ez sok időt vesz igénybe, rendszerint a rövidebb uton szokták a menetet vezetni. Így történt most is, azonban az öngyilkos leány hozzátartozói ragaszkodtak ahhoz, hogy a teme-

tés kerülővel történjek, a fő-uteán, tehát a hosszabb úton. E kívánságukat a káplán nem teljesítette s minthogy nem követték őt, kiment a temetőbe és beszentelte a sirt. A sértő kifejezés mindössze annyi volt, hogy „ne parázzanak!” ami tekintettel arra, hogy öngyilkost temettek, talán helyénvaló is volt. Az eset szemtanúi úgy tudják, hogy az egész dolog egy zsidó boszúja, aki már a temetésen azzal fenyegetőzött, hogy majd kiírta a lapokba a káplánt, csak ne a fő-uteán kísérje ki a halottat.

— **A nép öröme.** Valóban a nép örömeinek nevezhetők azok a könyvek, melyeknek előállításán most fáradozik a Szent-István Társulat nyomdájá. Most ontják ugyanis a hatalmas gépek a pártoló tagilletményi könyvek és az 1912. évi naptárak tizezreit, hogy minnél előbb vigyének örömet azoknak, akik a jót szeretik. A jó, hazafias, erkölcsös olvasmányokat kedvelők 2 korona évi tagdíjilletmény fejében részesülnek a pártoló tagilletményi könyvekben. Felvilágosítást mindenkinek szívesen ad a Szent-István-Társulat. Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.

— **Atlátszó levelborítékok.** Atlátszó részszel ellátott levelborítékoknak használatát postán továbbított levelezésnél az 1909. évi október hó 10-én kelt 62.071. számú miniszteri rendelet szabályozza. Nevezett rendelet most úgy módosult, hogy atlátszó papírbetéttel, vagy vegyileg atlátszóvá tett résszel ellátott borítékban feladott küldeményt ajánlott levelben sem beföldre, sem a külföldre többé felvenni nem szabad.

— **Nagyboldogasszony ünnepén.** Nyáradszépvényesen szép búcsúünnepély volt. Az ünnepeles szent misét Pap János tb. főesperes vezette, szent beszédet tartott Albert István ehedi plébános.

— **Csikmenaságon** folyó hó 13-án a kath. népszövetségnek nagyszabású és minden ízében kitünően sikerült gyűlése volt. A szépen összeállított programnak minden pontja gyönyörűen érvényesült. A napfényes délutánon az áll. iskola udvarán zene mellett gyülekezett a valóban elit közönség és a falu népe. A vendégek szép számban jöttek össze a közeli és távoli vidékekről. (Mátészalka, Uzon, Udvarhely, Vágás, Kozmás, Szentgyörgy stb.) Vecsernye után egyszerre megszűnt a zene és felriadt a közönség ajkáról a Hymnusz. Utánna Antal József pléb.-elnök szépen konstruált megnyitásban hangoztatta az egyetértést, a békét, mert csak úgy lehet bármilyen téren eredményesen tenni. **I n c z e** Domokos országgy. képviselő, hatalmas erejű beszédében bizonyította be, mennyi tennivalója van a mai áldatlan viszonyok közt a kath. népszövetségnek. A hitvallásos iskolákról, a demokratizmusról és szabaddóműves irányzatokról, az antikereszténysájtóról, a zsidó szellemű és gazdasági előresietésről tett népszerű szavai osztatlan hatásúak voltak. **A d o r j á n** Károly jó hozzáértéssel és jellemesen adta elő Endrődötől „A celli búcsú” melodrámat harmonium kíséret mellett. A már imígyen preparált lelkekre szépen hatott az alkalmi triolog, amelyet **R u s z** György kgyegző, **B a k ó** Albert és **D á n i e l** Ágoston tanító urak hatalmas tetszés keretében vitték a közönség elé. **A s s** Antal s. l. okos és szellemes beszédében teljesen megismertette a népszöv. eszméjét, szervezetét és előnyeit. Percek után nagy művészettel **N y i r ő** Veronika énekelte két Mária-éneket, harmoniumon kísérte **E r d é l y** András k. tanító úr. **B á n d i** József tanárj. pedig Váradinak hatalmas méretű, megrázó költeményét, a „Judást” szavalta. Végül **N y i r ő** József hit-tanhallgató mondott lelkes záróbeszédet és a közönség a „Szózat”-tal zárta be a szépen sikerült ünnepélyt. Utánna a vendégeknek kedves

összejövetele, a fiatalágnak pedig alkoholmentes táncra volt.

— **Az Élet** ledűjabb száma az alábbiérdekes tartalommal jelent meg: Vasárnapi levél: Aszénkirály vigilián. — A Balaton. Zilahi László. — Esti mise hegedűkísérettel. (Költemény.) Harsányi Lajos. — A tükör. Eduardo Zamacios—Fráter. — Selene. (Regény.) Orbán Dezső. — Mit láttam én Kassán. Özv. Báthory Nándorné. — A chasseur d'Afrique. Legioner. — Csók az estben. (Költemény.) Sarlay Elek. — Csütörtök úr. (Regény.) Chesterton-Hévey. — Akadémia, kezdő halhatatlanok számára. Janeisó. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek. Az „Élet” szerkesztősége és kiadóhivatala: Bpest, VII. Damjanich u. 50. szám alatt van.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

AZ ÚTITÁRS

legközelebb megjelenik. Egy kedves kis könyv, gondos kiállításban fog legközelebből hozzásegődni megrendelőihez, hogy híven kísérje őket az élet tekervényes útján, vigyázva, igazgatva a lépéseket, hogy ingóványos talajra ne jussanak. Akik még nem rendelték volna meg, ne késse-nek egy levelezőlapon kérni megküldését, hogy a kiadó egyszerre boocsása küldetés útjára e kis lelki vezért, mely egyforma szeretettel fogja kalauzolni úgy a vakon előre törtető ifjút, mint a meglelt korú ferfit, úgy az éltes matronát, mint a bátortalan hajadon leányt. Akik a könyvecske árát — 2 koronát — előre beküldik, azok portódíjmentesen kapják kézhez. Megrendelési cím: P a p p György könyvnyomdájá Gyulafehérvárt.

**Aki oly ujságokat vagy más irato-
kat olvas, melyeket vallásellenesem-
berek irnak, saját lelkén követ el
öngyilkosságot.** *Stolz Albán.*

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

Ami minden szülőt érdekel.

— Tanítók kiállítása. —

Kit is nem érdekelne az a kérdés, hogy az ő anygylarú kis gyermekét, ha majd beadja az elemi iskolába, valjón micsoda dolgokkal fogják megkínözni?

Hajdan (s nehol talán még ma is) a legközönségesebb kintászerszám egy-egy kis tanítókönyvecske volt, amelyből a szükséges tudnivalókat biflázás (bemagolás) útján kellett az ő kis fejcskéjében elraktározni, (a tanítói kényelem nagyobb dicsőségére), hogy ha majd eljő a vizsga napja, akkor képes legyen az ő „tudományát” szóhiba nélkül elperagtetni, akár csak a varrógép.

Teltek, multak azonban az idők, miközben a tanítóság zöme, (no meg igen sok értelmesszülő is) arra a tapasztalatra jutott, hogy az ily módon nyert lelki táplálék igen közeli sógorságban áll a — kámforral, amennyiben éppen úgy elsokott idővel tünni, mint ez.

Hát ez természetes is. Mer ha a kis gyermek tudását a szemléltetés és meggyőződés enyvével az ő lelkébe bele nem ragasztják, akkor a tanító munkájá azonos a jégén feljegyzett betűkkel.

Igen ám, de ha a tanító az ő tanítását bizonyítással akarja meggyőzővé, bensőségessé,

(intenzív) tenni, ahoz sok szemléltető eszköz, tömördek tanszer kell, amit pedig az ő csekély fizetéséből be nem szerezhet. Az iskolafenntartó pedig — még ha Államnak hívják is —, erre a célra pénzt a lehetőségig nem ad.

Már pedig ezen akárhogy is segíteni kell, mert a mai korszellem tanítója, az ő fáradságos tanításával a kis gyermeket „valódi tudáshoz” akarja juttatni.

A Csiki róm. kath. tanítóegyesület lelkesebb tagjai, hogy ezen a bajon segítsenek, tettek is számos kísérletet, s egyik-másik tantárgy szolgálatban fogja bemutatni mindazon szemléltető eszközöket, amelyeket a helyi viszonyok kívánalmái szerint maguk készítettek.

Ez a sokoldalú igyekezet végre is oda érlelte a dolgot, hogy másfél évi készülődés után, a jelen évi őszi közgyűlésén csoportos tanszerkiállításban fogja bemutatni mindazon szemléltető eszközöket, amelyeket a helyi viszonyok kívánalmái szerint maguk készítettek.

Lesznek ott különféle természetrajzi gyűjtemények, fizikai eszközök, földrajzi tanmenetek, festett és domború (relif) térképekkel; elemi szemléltetéshez, rajzoláshoz szükséges tárgyak, mértani dolgok, fából, agyagból és egyebekből, stb. stb.

De kívánatos, hogy legyenek ott a közönségestől elütő újabb gyári tanszerek is, amelyek jóknak és celszerűeknek bizonyultak.

Alapos a reményünk, hogy az a sok derek tanferfit, aki ennek a szép eszmének megtesztésén odaadó ügyszerelettel dolgozik, ezuttal olyan gyűjteményt fog előállítani, amely alkalmas lesz nem csak arra, hogy az elemi oktatást magasabb színvonalra emelje, hanem arra is, hogy a felsőbb hatóságokat s az ahoz értő szülöket is gyönyörködtesse.

Ezt a kiállítást, amint már mondtam —, a Csiki róm. kath. tanítóegyesület rendezi, de valószínű, hogy a testvéregyesületek, mint a Csikmegyei állami és községi tanítók egyesülete és a Gyergyói róm. kath. tanítóegyesület csatlakozása sem fog elmaradni.

Az egyesület központi választmányá, amely kiállítási bizottsággá alakult, ezen az uton kéri a kiállító kartársakat, hogy kiállítandó tárgyakat sziveskedjenek aug. 25-ig, legkésőbb azonban 31-éig Zsögön Zoltán elnöknel bejelenteni, szept. 10 éig pedig ugyan öhozzá (Várdotfalvára) be is szállítani!

Mivel pedig ezen kiállításnál nemcsak a tárgyak előállítása, hanem az el- és visszaszállítás is költségekbe kerül, meg vagyunk győződve, hogy az iskolafenntartó testületek, illetve községek, ezen költségek hordozását készséggel fogják magukra vállalni, s az alul a tanítót felmenteni.

A kiállítás helye és ideje véglegesen megállapítva még nincs, de mihelyt az erre vonatkozó megállapodás megtörténik, azt azonnal hirlapilag közhírré fogjuk tenni.

—s.

Közgazdaság.

A gabona árhullámzása.

Áremelkedés várható.

A beérkezett jelentések szerint az amerikai buzatermés kielégítő. Ennélfogva a gabonakivitel csökken. A budapesti tőzsdén nagyobb lett a gabonakinálat, mert azt is jó jelnek vélték, hogy a zivatár, mely tegnap átvonult az országban, használt a takarmánynak. A gabonárák néhány fillérrel estek. Így a buza 22 K. 84 fillérről leszállott 22 K. 60 fillérré.

De a buzaárak leszállásával megelégnék a vásárló kedv is. Ezt csak élénkítette az a tudat, hogy októberre több ezer métermázsa gabonaügyletet kell lebonyolítani, tehát fedezetről fognak gondoskodni.

Elterjedt a híre annak is, hogy a maganjelentések szerint körülbelül 2 millió koronával több termés várható, mint amennyi a miniszteriumnak mult szombaton közzétett hivatalos jelentésben volt felsorolva. Ez azonban mind kevés ahhoz, hogy úgy az osztrák, mint a magyar malmok fedezni legyenek képesek az összes szükségleteiket. Mert a malmok még mindig nem tudnak annyi gabonához jutni, mint a meynyit vásárolni hajtanak. Még mindig nem indult meg az a nagy gabonakinálat, melyre számítottak. Az üzlet még mindig laayha bár számítottak arra, hogy a szárazság megszüntével, az esőzés beálltával, mely megkönnyítette az őszi szántást, nagyobb meynyiségű gabona készül piacra. Ennél fogva a gabonaárak ismét emelkedtek.

Sőt még emelkedni fognak, mert október hónap igen nagymennyiségű gabona-átadásra költöttek szerződéseket, ennél fogva a szeptemberi beszerzésnél biztosan emelkedni fognak a gabonaárak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

E. Budapest. Cimzett elutazott, a cserehirletés szövegét nem ismerem.

H. A. Budapest. A cikket köszönjük, kivánsága szerint fogunk eljárni.

Sz. Gy. Gyószentmiklós. Levél megy.

Egy jelen volt. Névtelenül beküldött tudósításokat nem közölhetünk.

Piskitelep. A beküldött költemény nyomtatásban már napok óta közkezen forog, miért is nem közölhetjük.

Csikaplocsa. Pályázati hirdetés közlési díja — mint azt már számtalanszor jeleztük — beiktatásunként 3 kor. Sziveskedjék a különbözőzeti három koronát is megküldeni.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tollal és pénzünkkel az egyházme-gyénk érdekeit szolgáló ezen egyet- len lapunkat.

PÁLYÁZAT.

A *csikaploccai* róm. kath. elemi népiskolánál ujoman szervezett *IV. férfitá- nítói* állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazása: A Szentpéteryház- megye pénztárából havi előleges részle- tekben: 1) 1400 korona alapfizetés, 2) 120 korona fületmény, 3) 24 korona fuvar- és napiilletmény, 4) 20 korona irodaátalány, 5) 200 korona lakáspenz.

Kötelességei: 1) Az iskolaszék által kijelölendő osztályok vezetése, 2) a kán- tortantitól a kántori teendőkből szükség esetén díjtalanul kisegíteni, 3) a növen- dékek templomba vezetése és azokra való felügyelet.

Pályázati határidő: *szeptember 10.* Csikaplocán (Csikmegye), 1911. aug. hó 21.

Márkos Endre,
lelkész, isksz. elnök.

A *nyárádremetei* róm. kath. iskolá- nál a *IV. tanítói* állásra pályázatot hir- detek.

I. Javadalma: 1. Kézpénzben havi előleges részletekben a) a hitközségtől 648 K. b) az államtól 352 K. 2. Természet- ben lakás kerttel és gazdasági épületek- kel. II. Kötelessége: a) az iskolaszék ál- tal kijelölt osztály tanítása; b) a növen-

dékek templomba való vezetése; c) szük- ség esetén a kántori teendőkből való se- gédekzés, d) a községi gyümölcsfaiskola kezelése.

Pályázatok alattirhoz folyó hó *30-ig* beadandók.

Az állás püspöki kinevezés után azon- nal elfoglalandó.

Nyárádremete, 1911. aug. hó 16-án.

Molnár Miklós,
plébános.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlaéé képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **re- verendák és címádák, papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egy- házi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, bal- dachinumok, minisztráns ruhák, zászlok, lobogok, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítenek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —

! Erdély egyik régi megbízható keresztény cége. !

KELETI L.

**szőlőbirtokos és nagyborkereskedő
SZÁSZSEBES, Szebenmegye.**

Miseborul és házi fo-
gyasztásra ajánlja zama-
tos, kristálytisza erdélyi
asztali és csemegeborait. :-

Tessék boraim kiválósága felől
probarendelés által meggyőződni.

Árak szászsebesi pincéből után-
véttel — jó információ esetén —
1—3 havi hitelre elszállítva ér-
tendők vevő hordójában, vagy sa-
ját hordómban, amely nyolc
héten belül teljesen jó álla-
potban, bérmentve vissza-
küldendő.

Borárjegyzék:

1910. erdélyi asztali fehér bor	52
1910. erdélymarosmenti fi- nomvegyes	54
1909. erdélyi asztali fehér bor	56
1903. finom erdélyi asztali bor	60
1902. fehér pecsenyebor . . .	64
1908-9. muskátály	legfimo- mabb 100
„ som (furmint)	cseme- 90
„ burgundi Vörös	gefaj- borok 80

Megrendelésnél szivesked-
jenek e lapra hivatkozni.

Sürgőnyczim :
KELETI, SZÁSZSEBES.

Posta, táviró, távbeszélő,
vasútállomás helyben. :-

Jól felfogott anyagi érdeke

határozottan megköveteli, hogy hirdessen a **MAGYAR FÜRDŐKALAUZ**-ban. Ez a pompás diszmű, mely ma már nélkülözhetet- len, 1912. január elsején **közjegyzőileg igazolt negyvenezer példányban ingyen** lesz szejjelküldve és megkapja az ország valamennyi orvos, fogorvos, ügyvéd, gyógyszerész, szálloda, étterem, kávéház, sza- natorium, fürdő és nyaralótelep, egyesületek, olvasó és társaskörök, azonkívül egész éven át elhelyeztetik a **vasuti és hajófül- kében**, városi termekben, étkező és háló- kocsikban.

A nagyközönség **milliói** olvassák egész éven át ezt a gyönyörű munkát, érthető teh- át, hogy hirdetsi rovata eredményt, illetve felülmúl minden más reklámat.

Hirdetsi áraink feltűnően jutányosak,

Irjon még ma ingyenes tájékoztatóért!!

MAGYAR FÜRDŐKALAUZ kiadóhivatala,
Budapest, VI., Eötvös-utca 30.

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásófszky Efraim

múharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajánlja a főtisztelendő minden felekezeti magas papság, egyházközség és tks. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elvállalja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becszerelését. Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét feleében kir. szabadalommal kitüntetett **vaskoronás felszerelését** felelőség mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök azonnal.

Tisztelettel **Andrásófszky Efraim.**

Magyar Breviárium.

Egyházi zsolozsmák a Bold. Szűz, az apostolok, vértanúk, hitvallók és szűzek ünnepére és a halottak emlékére.

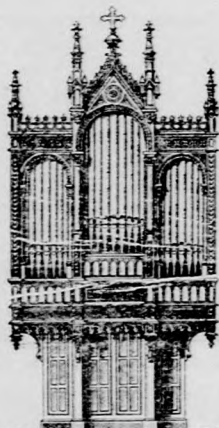
A szent zsolozsma az Egyháznak legidősebb és legfőnségebb imádsága, melyet a legtudósabb szentek szerettek s melyet semmiféle költészet felülmúlni nem tudott. Tizenhét évszázad óta a szent zsolozsmában találták szentjeink legfőbb örömüket és sok szent mondja, hogy a zsolozsma végzésekor az angyalok is velünk imádkoznak, mivel ez a Kath. Egyház hivatalos, köteles imádsága kezdet óta. E lelekemelő himnuszok, szent beszédek és értelmezések magyar nyelven most jelennek meg.

Megrendelhető 5 koronáért „A Kereszt” kiadóhivatalában Budapest. :: III. Nád-utca 1. szám. ::

14

BODA JOZSEF

Ó GONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szives tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bármilyen javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Valóban jó és szépen égő —

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve kapható

Dokupil Lajos

viaszgyertya gyárosnál —

Nagylévárdon, (Pozsonym.)

:: Nagyobb vételnél 15—20% árengedmény. ::

Árak kilónként : 2-40 K., 3-20 K., 4 K., 5 K. II.